

UTJECAJ AKTIVNOSTI SOCIJALNOG UKLJUČIVANJA NA KVALITETU ŽIVOTA UMIROVLJENIKA

Završni izvještaj:

UVOD

U programskim aktivnostima sudjelovalo je oko 300 umirovljenika s područja ŠKŽ. Utjecaj je mjeran kroz tri ankete.

1. Polaznom anketom snimljen je profil ciljane grupe od 300 umirovljenika: dob, zanimanje prije mirovine, ocjena kvalitete života, sadašnje aktivnosti, životne vrijednosti, prijedlozi za programskih aktivnosti.
2. Drugom anketom, nakon završetka projekta, izvršena je evaluacija i analiza provedbe svake od dvanaest programskih aktivnosti projekta, zajedno sa prijedlozima za daljnji rad.
3. Trećom anketom, čiji se rezultati prezentiraju u nastavku, prišlo se mjerenju koliko je sudjelovanje u programskim aktivnostima utjecalo na poboljšanje kvalitete života sudionika.

1

Anketa je rađena kad i evaluacija programskih aktivnosti i ispunilo ju je 300 sudionika. U anketu su uvrštena i dva kontrolna pitanja, identična onima iz preliminarnog istraživanja, u svrhu definiranja profila sudionika u projektu. To su: pitanje br.3 – Rangiranje vrijednosti kvalitete života i br. 5 – ocjena kvalitete života u rangu 1 do 7.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

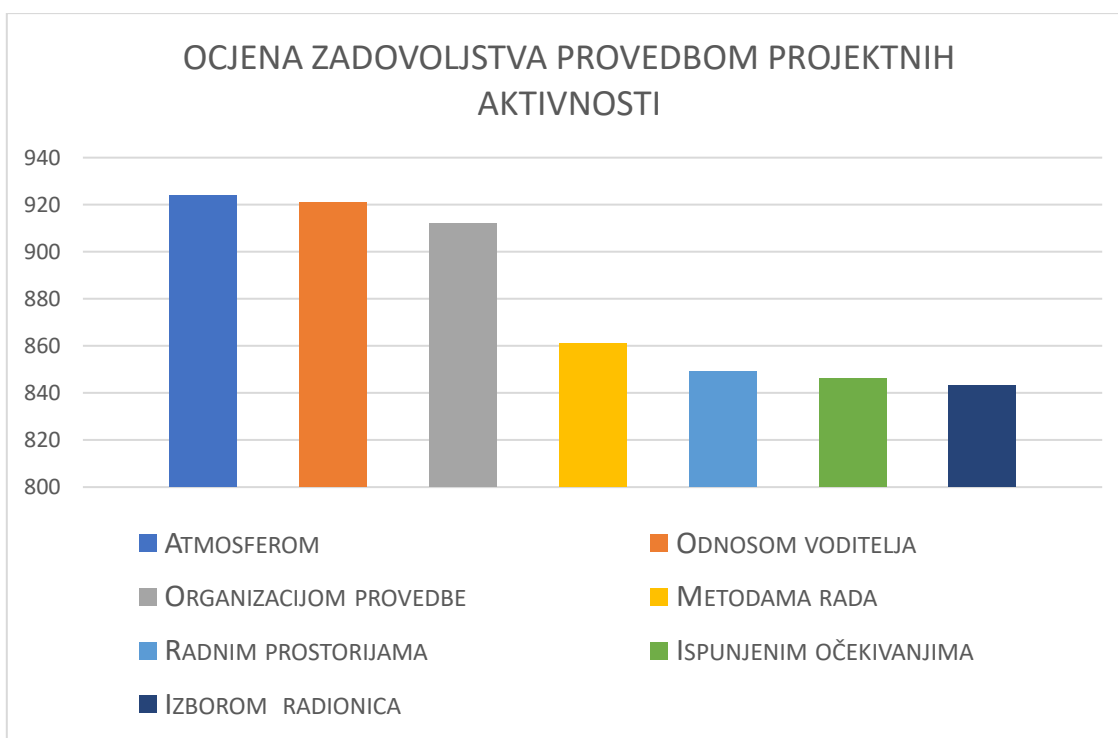
REZULTATI:

1. Ocijenite koliko ste OPĆENITO ZADOVOLJNI provedbom projekta DODAJMO ŽIVOTNU RADOST GODINAMA u kojem ste upravo sudjelovali

1 = nimalo 2 = vrlo malo 3 = malo 4 = prilično 5 = potpuno

Rb	KRITERIJI	OCJENA	PROSJEK
1	Atmosferom tijekom sudjelovanja u projektu	924	4,34
2	Odnosom voditelja /trenera prema Vama	921	4,32
3	Organizacijom provedbe radionica	912	4,28
4	Metodama rada	861	4,04
5	Radnim prostorijama	849	3,99
6	Ispunjenim očekivanjima	846	3,97
7	Izborom ponuđenih radionica	843	3,96
	UKUPNO	6156	4,13

2

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

1. ATMOSFERA TIJEKOM SUDJELOVANJA

Dobra atmosfera ključ je uspjeha u svakom poslu. To dobro znaju cijeniti korisnici /umirovljenici, oni koji iza sebe imaju kompletan radni vijek plus godine nakon umirovljenja. Ujedno, suština radioničkog rada i ILAB metode koja se sve više promovira i uvodi, jest interaktivan rad uz opuštenu i dobru atmosferu, za što uspješnije postignuće ciljeva i zadovoljstvo sudionika. Visoko ocjenjena dobra atmosfera je znak da su i drugi elementi projekta doprinijeli takvom osjećaju.

2. ODNOS VODITELJA /TRENERA

Umjesto nekadašnjih predavača imamo trenere/voditelje i facilitatore koji ugodnim, kreativnim i nadasve nenametljivim pristupom vodi sudionike u radu radionica. Očigledno, to je melem na ranu u odnosu na rigidni formalni obrazovni sustav. Ugodan odnos voditelja/trenera prema sudionicima je svakako pohvala i znak da sudionici vole takav način rada.

3. ORGANIZACIJA PROVEDBE RADIONICA

Ukupno gledajući, složenost provedbe trogodišnjeg programa sa 12 programskih tema/radionica, preko 900 termina, preko tisuću prisutnih sudionika, na 2 lokacije (Drniš i Knin) i u vremenu pandemije, tražila je veliku predanost, trud i dobro vođenje projekta, što su sudionici primijetili i ocijenili.

4. METODE RADA

Interaktivni rad sudionika, u već dulje vrijeme uhodanom sustavu neformalnog obrazovanja, umjesto prijašnjeg ex katedra sustava obrazovanja kojeg su prošli svi sadašnji umirovljenici, potiče suradnju među sudionicima. Tu su brojne metode koje snažno utječu na kvalitetu procesa učenja i aktivnosti i to polaznici dobro primjećuju i ocjenjuju. Tu se uklapa i skorašnje uvođenje ILAB okružja i metoda rada koji će dodatno utjecati na dobre rezultate rada.

5. RADNE PROSTORIJE

Visoka ocjena za uređen prostor je vrlo dobar pokazatelj ispunjenja ciljeva projekta, jer prostor za aktivnosti u Drnišu već sada odgovara ILAB standardima, gdje bi se, uz odgovarajuću (i preporučenu) metodologiju uspješno odvijale daljnje programske aktivnosti na zadovoljstvo korisnika – umirovljenika.

6. ISPUNJENA OČEKIVANJA

Slabiji rezultat nije odraz razočaranja neispunjenim očekivanjima, nego prije svega iznenađenja pitanjem. Inače svi kriteriji su visoko ocjenjeni u rasponu od 0,38% od prvog do zadnjeg. Pitanje je zahtijevalo promišljanje o sebi što je teže nego ocijeniti neke vanjske uvjete koji su tako i dobili prednost u glasovima.

7. IZBOR RADIONICA

Zadnje mjesto na rang listi od sedam kriterija pokazuje više trenutačno raspoloženje. Održane radionice su odraz želja sudionika i mogućnosti organizatora - Udruge „Žena“. Točno je da sudionici u svojim komentarima mahom žele više izleta, putovanja i zabave, no, pregledom sadržaja programa vidljivo je da tih elemenata ima dovoljno, a sve ovisi i o materijalnim mogućnostima organizatora.

ZAKLJUČNO: Ukupni prosjek ocjena svih sedam ključnih elemenata provedbe projekta je 4,13 od mogućih 5,00. Rang lista govori da se radi o dobro provedenom projektu u kojem su najvažniji elementi dobili i najviše ocjene, a sve to ima snažan utjecaja na opći cilj: poboljšanje kvalitete života umirovljenika – osoba 3. životne dobi.

2. Ocijenite ocjenama od 1 – 5 uspješnost provedbe navedenih programa (onih u kojima ste sudjelovali) i znakom X označite koja 3 su Vam bili najkorisniji.

Rb	PROGRAMI RANGIRANI PO USPJEŠNOSTI PROVEDBE	Ocjena	PROSJEK
1	OČUVANJA ZDRAVLJA	909	4,55
2	TJELESNE AKTIVNOSTI	798	3,99
3	PSIHOLOŠKA PODRŠKA	789	3,95
4	KREATIVNE RADIONICE	783	3,92
5	UKLJUČIVANJA UMIROVLJENIKA U ŽIVOT ZAJEDNICE	774	3,87
6	KULTURNO UMJETNIČKIH AKTIVNOSTI	771	3,86
7	DNEVNE AKTIVNOSTI	768	3,84
8	RAZVOJA KOGNITIVNIH VJEŠTINA	768	3,84
9	KORIŠTENJE NOVIH TEHNOLOGIJA	756	3,80
10	MEĐUGENERACIJSKA SURADNJA	699	3,50
11	OSNOVE INFORMATIKE	687	3,43
12	EDUKACIJA O STARIM ZANATIMA	552	2,76
UKUPNO			3,77

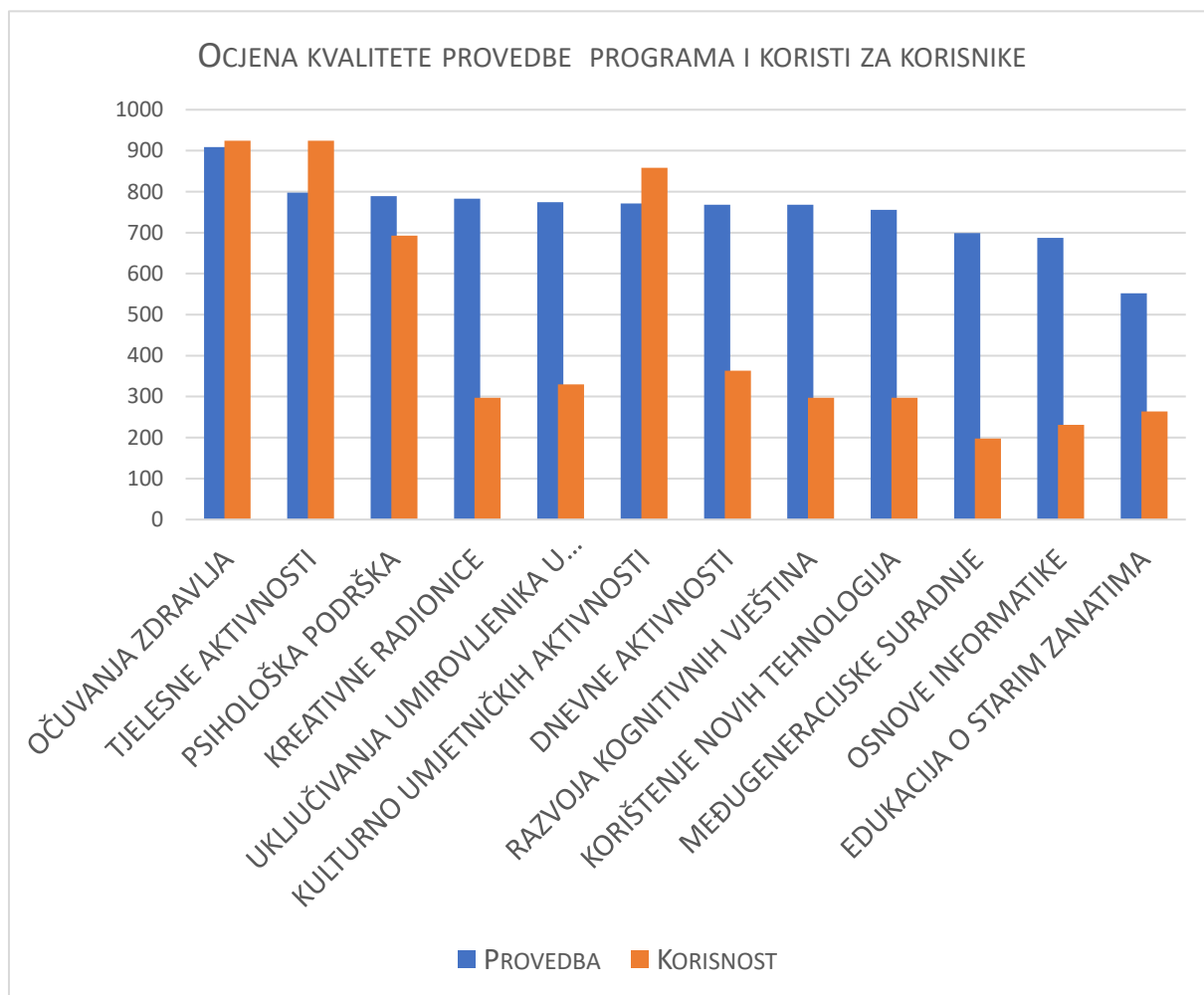
5

Rb	PROGRAMI RANGIRANI PO KRITERIJU KORISTI ZA SUDIONIKE	Glasova
1	OČUVANJA ZDRAVLJA	84
2	TJELESNE AKTIVNOSTI	84
3	KULTURNO UMJETNIČKIH AKTIVNOSTI	78
4	PSIHOLOŠKA PODRŠKA	63
5	DNEVNE AKTIVNOSTI	33
6	UKLJUČIVANJA UMIROVLJENIKA U ŽIVOT ZAJEDNICE	30
7	KREATIVNE RADIONICE	27
8	RAZVOJA KOGNITIVNIH VJEŠTINA	27
9	KORIŠTENJE NOVIH TEHNOLOGIJA	27
10	EDUKACIJA O STARIM ZANATIMA	24
11	OSNOVE INFORMATIKE	21
12	MEĐUGENERACIJSKE SURADNJE	18
UKUPNO		516

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

Rangiranje uspješnosti programskih aktivnosti (radionica) daju ocjenu provedbi, dok ocjena osobne koristi od programa za sudionike, otvara mogućnost uvida u njihovu stvarnu dobit od projekta, utjecaj na poboljšanje kvalitete života nakon programa i mogućnost daljnjeg djelovanja u tom pravcu.

Radionice u kojima je korist sudionicima bolje ocjenjena od kvalitete provedbe (makar se radi o malim razlikama) nalazi se kod programa „očuvanje zdravlja“, „tjelesna aktivnost“ i „kulturno-umjetničke aktivnosti. To ukazuje da se u tim radionicama sudionici osjećaju najbolje i da imaju osjećaj da im to stvarno treba u životu.

Slijede programi „psihološka podrška“ „Dnevne aktivnosti“ – jedan od temeljnih programa projekta, te vrlo blizu njima po preferencijalnim glasovima: „uključivanje u život zajednice“.

„Kreativne radionice“, „radionice kognitivnih vještina“ i „korištenje novih tehnologija“ su izjednačene po broju glasova u ocjeni korisnosti za sudionike ali i u znatnijem su raskoraku od ocjene uspješnosti provedbe. To ukazuje da bi, u pripremi sadržaja programa trebalo napraviti procjenu potreba ciljane grupe i izborom tema napraviti kompromis između onoga što bi korisnici programa htjeli u odnosu na ono što bi po mišljenju voditelja bilo dobro im sadržajno pružiti. Time bi sigurno povećali osjećaj koristi od radionice.

Program „Osnove informatike“ vrlo je specifičan, kaže se kao gorki lijek. Teško se pije ali koristi. U verbalnim komentarima nema dovoljno objašnjenja za manju ocjenu korisnosti programa, dok je program „Međugeneracijske suradnje“ ocjenjen kao najmanje koristan sudionicima. Možda se previše ocjenjivala vlastita korist u odnosu na onu koja je vidljiva kasnije i dugoročno daje rezultate.

Koliko su programske teme i radionice utjecale na poboljšanje kvalitete života sudionika, možemo reći da je 1/3 (4 radionice) dobilo visoku ocjenu korisnosti i time možemo reći da ta trećina svojim sadržajem i provedbom bezuvjetno djeluje na poboljšanje kvalitete života sudionika.

Druga i treća trećina rangiranih programa imaju nešto manju ocjenu korisnosti, ali svojim komponentama druženja, bijega od samoće i depresije ali i učenja i svladavanja svojih sadržaja, daju znatan doprinos osjećaju poboljšane kvalitete života sudionicima.

3. U nastavku je lista nekih od vrijednosti kvalitete života.

Molimo označite znakom X koje od tih vrijednosti smatrate da ste ih ostvarili a koje smatrate da NE.

To je kontrolno pitanje. Postavljeno je prije početka projekta i nakon provedbe projekta, s ciljem analize učinka rezultata projekta na kriterije rangiranja vrijednosti kvalitete života sudionika:

RANG	RANGIRANE VRIJEDNOSTI PRIJE	%
1	ZADOVOLJSTVO SOBOM	5,56
2	ŽIVOTNI UVJETI	4,86
3	OBITELJ	4,77
4	ZDRAVLJE	4,77
5	ŽIVOTNI STANDARD	4,76
6	SREĆA	4,69
7	PRIJATELJSTVO	4,68
8	STAMBENO PITANJE	4,66
9	MEĐULJUDSKI ODNOSI	4,64
10	PRIVATNI ŽIVOT	4,60
11	MATERIJALNO STANJE	4,46
12	MIR	4,38
13	PUTOVANJA	4,10
14	LJUBAV	4,00
15	DRUŠTVENI ŽIVOT	3,81
16	DUHOVNI ŽIVOT	3,81
17	RELIGIJA	3,73
18	HOBI	3,72
19	ZABAVA	3,72
20	SLOBODNO VRIJEME	3,68
21	GLAZBA	3,58
22	KARIJERA	3,31
23	SPORT	3,15
24	POLITIČKA SITUACIJA	2,56
	UKUPNO	100,00

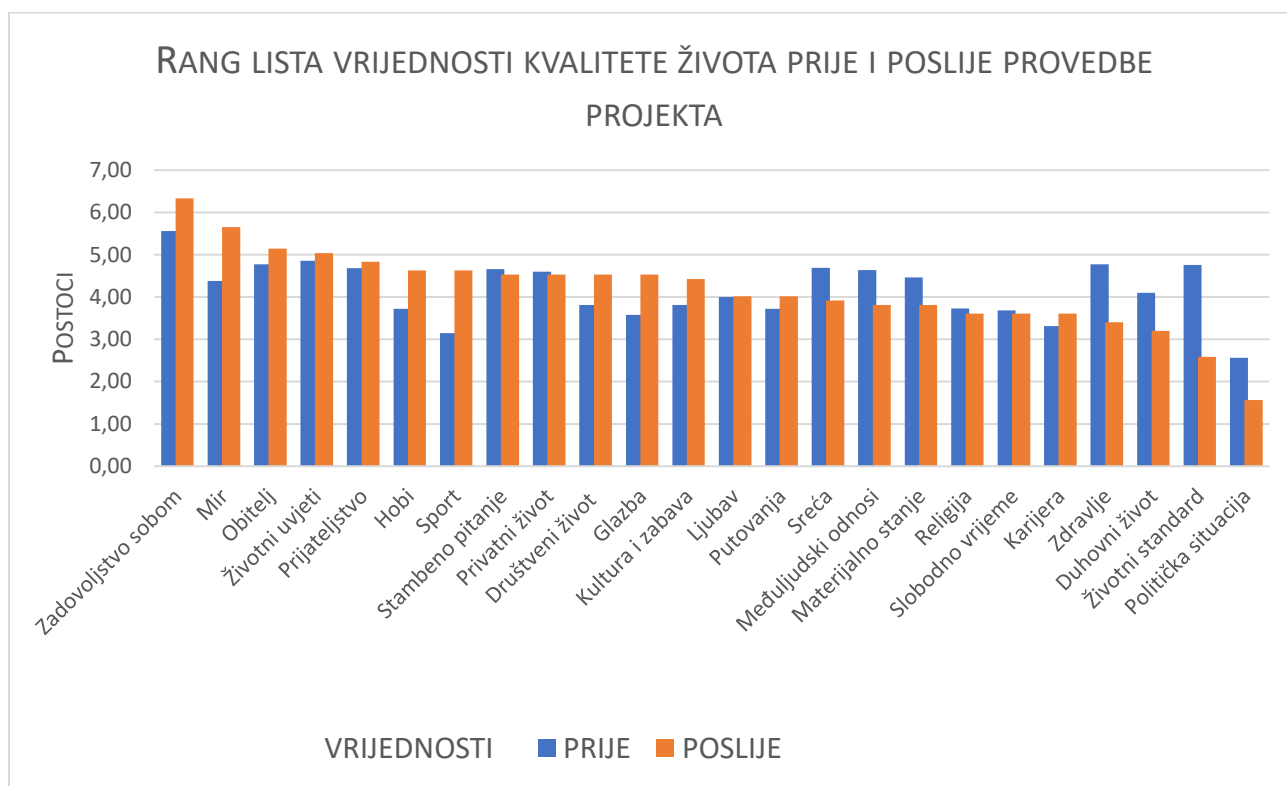
RANG	RANGIRANE VRIJEDNOSTI POSLIJE	%
1	ZADOVOLJSTVO SOBOM	6,34
2	MIR	5,65
3	OBITELJ	5,14
4	ŽIVOTNI UVJETI	5,04
5	PRIJATELJSTVO	4,84
6	HOBI	4,63
7	SPORT	4,63
8	STAMBENO PITANJE	4,53
9	PRIVATNI ŽIVOT	4,53
10	DRUŠTVENI ŽIVOT	4,53
11	GLAZBA	4,53
12	KULTURA I ZABAVA	4,43
13	LJUBAV	4,02
14	PUTOVANJA	4,02
15	SREĆA	3,92
16	MEĐULJUDSKI ODNOSI	3,81
17	MATERIJALNO STANJE	3,81
18	RELIGIJA	3,61
19	SLOBODNO VRIJEME	3,61
20	KARIJERA	3,61
21	ZDRAVLJE	3,41
22	DUHOVNI ŽIVOT	3,20
23	ŽIVOTNI STANDARD	2,59
24	POLITIČKA SITUACIJA	1,57
	UKUPNO	100,00

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

„Zadovoljstvo sobom“ je vodeća konstanta u vrijednosnim prioritetima, kako prije tako i nakon provedbe projekta. Svoj raniji rang zadržale su vrijednosti „Stambeno pitanje“, „ljubav“, „putovanja“, kao i „politička situacija“, na posljednjem mjestu liste vrijednosnih prioriteta.

Sredinu, sa malim razlikama od 1-3 mjesta predstavljaju „privatni život“, „društveni život“, „prijateljstvo“, „životni uvjeti“ i „karijera“

Značajne promjene ranga i postigle su vrijednosna kvaliteta „Mir“ koja je skočila sa 12. na 2. mjesto što predstavlja jedan filozofski pomak prema stavu da je u ovom turbulentnom vremenu ta vrijednost važnija od mnogih drugih i preduvjet za kvalitetan život. Također vrijednosti „Hobi“ i „Sport“, koje su sa 18. i 23. mjesta došle na 6. i 7., pokazuju da je bavljenje omiljenim aktivnostima, koje mogu djelomično realizirati u organiziranim uvjetima Udruge, vrlo važno, poželjno i popularno realizirati u svojoj 3. dobi. S druge strane vrijednosti „zdravlje“ i „životni standard“ pale su za 17 i 18 mjesta, sa 4. i 5. mjesta na 21. i 23. Projektne aktivnosti mogu utjecati na zdravlje, što je potvrđeno u brojnim komentarima,

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

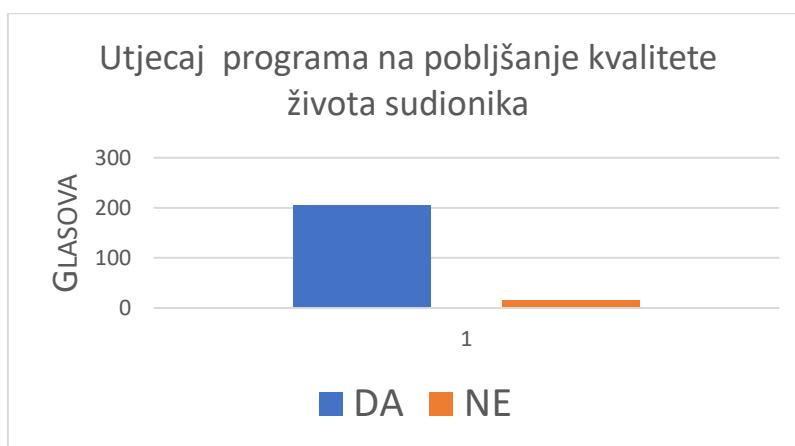
pa iznenađuje takav preokret, no teško da može utjecati na (materijalni) standard, tako da o toj poziciji te vrijednosti nema toliko iznenađenja.

Zaključno, provedba projekta i sudjelovanje u aktivnostima imali su utjecaja na gore opisanu promjenu vrijednosnih prioriteta u životu sudionika projekta. Neke društvene i životne vrijednosne komponente su promijenile, a neke dokazale svoju vrijednost i važnost. Sudjelovanje u aktivnostima projekta doveo je do korekcije važnosti nekih životnih vrijednosti tako doprinijelo poboljšanju kvalitete života sudionika.

4. Da li je program/i u kojem ste upravo sudjelovali doprinio poboljšanju kvalitete vašeg života

Izbor	Glasova	%
DA	204	92,73
NE	16	7,27
Ukupno	220	100,00

10

Pitanje je bilo direktno i takav je odgovor dobiven. 204 anketiranih sudionika, odnosno 92,73% jasno je dalo potvrđan odgovor, dok je 16 sudionika odnosno 7,27% dalo negativan odgovor.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

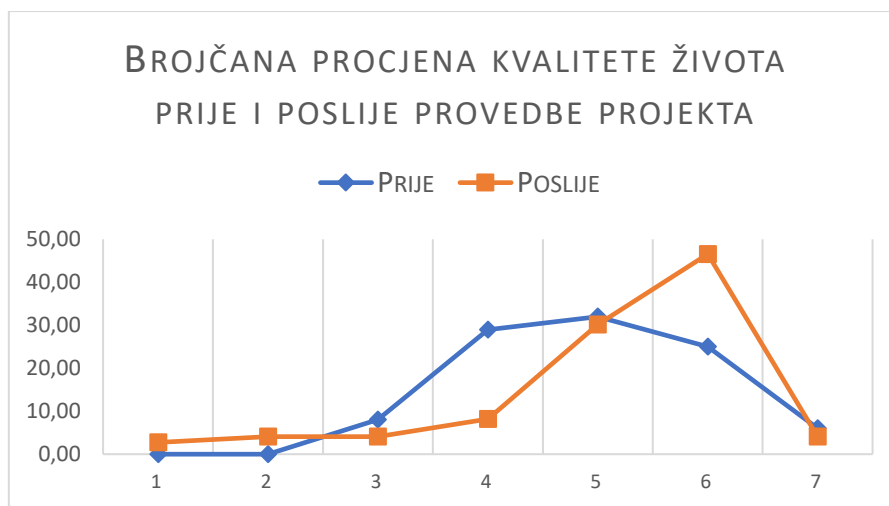

5. Molimo da sada, nakon sudjelovanja u projektu, ocijenite kvalitetu vašeg života ocjenom od 1 do 7

To pitanje bilo je također kontrolno pitanje, postavljeno prije početka provedbe aktivnosti i evo usporednih rezultata:

Ocjena	Prije		Poslije	
	Glasova	%	Glasova	%
1	0	0,00	6	2,74
2	0	0,00	9	4,11
3	24	8,00	9	4,11
4	87	29,00	19	8,22
5	96	32,00	66	30,14
6	75	25,00	102	46,58
7	18	6,00	9	4,11
Ukupno	300	100	220	100,00

11

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Sadržaj evaluacije isključiva je odgovornost Udruge Žena

Rezultati i graf prikazuju da se prije provedbe projekta raspon ocjena kretao od 3 – 7, s time da je najviše glasova dobila ocjena 5, sa 96 glasova odnosno od 32% od ukupno 300glasova.

Nakon provedbe projekta ocjene su se pojavile u punom rasponu od 1 – 7, s time da je najviše glasova dobila ocjena 6, sa 102 glasa odnosno 46,5% od ukupnog 220 glasova.

Zaključno, ocjene sudionika nakon provedbe projekta jasno govore da ima mjesta tvrdnji da da je projekt doprinio njihovom osjećaju poboljšanja kvalitete života i da je projekt u realizaciji svog glavnog cilja u propusnosti uspio.

SAŽETAK ZAKLJUČKA na pitanje:

Da li je projekt „DODAJMO ŽIVOTNI RADOST GODINAMA“ Udruge „Žena“ iz Drniša, provedbom svojih programskih aktivnosti dovoljno utjecao na poboljšanje kvalitete života umirovljenika - ciljane grupa od oko 300 sudionika projekta na području ŠKŽ?

Svi ključni elementi provedbe projekta ocjenjeni su viskom zajedničkom ocjenom 4,13 od mogućih 5,00 i snažno utjecali na opći cilj: poboljšanje kvalitete života umirovljenika – osoba 3. životne dobi.

Kvaliteta provedbe sadržaja i tema radionica ocjenjena je zajedničkom ocjenom 3,77 dok je trećina dobila je najvišu ocjene korisnosti te tako direktno djelovala na poboljšanje kvalitete života sudionika.

Sudjelovanje u aktivnostima projekta dovelo je i do korekcije rangiranja važnosti nekih životnih vrijednosti i tako doprinijelo poboljšanju kvalitete života sudionika.

Usporedba rezultata procjene kvalitete života sudionika prije i poslije sudjelovanja u projektu, jasno ukazuju na više vrijednosti te procjene nakon sudjelovanja u projektu.

Shodno tome, projekt je u potpunosti ispunio očekivanja i ima preporuke za nastavak u kontinuitetu.

Milan Ristić, prof.

